

28 Marca 2021

Ursula von der Leyen

Przewodnicząca Komisji Europejskiej

Věra Jourová

Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej

Didier Reynders

Członek Komisji Europejskiej

*Szanowna Pani Przewodnicząca,
Szanowna Pani Wiceprzewodnicząca,
Szanowny Panie Komisarzu,*

W nawiązaniu do listu ponad 5000 sędziów i prokuratorów z państw Unii Europejskiej z grudnia 2020 roku, jako przedstawiciele polskich organizacji pozarządowych i akademicy z całej Europy, zajmujący się prawem Unii i prawami człowieka, po raz kolejny piszemy do Państwa w związku z kryzysem praworządności w Polsce. Doszliśmy do etapu, w którym niezależnym sędziom grozi się zarzutami karnymi i wykorzystaniem środków przymusu za próby stosowania prawa Unii i orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości. Wobec tego zwracamy się do Państwa z prośbą o natychmiastowe przyjęcie konkretnych środków prawnych, które pozwolą powstrzymać dalszą destrukcję rządów prawa w Polsce.

W szczególności zwracamy się z prośbą o jak najszybsze skierowanie skargi do Trybunału Sprawiedliwości dotyczącej „ustawy kagańcowej” i funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej¹, wraz z kompleksowym wnioskiem o pilne zarządzenie środków tymczasowych. W dalszej części listu przedstawiamy dokładną treść takiego wniosku oraz argumenty potwierdzające jego zasadność.

Pod koniec lutego 2021 roku upłynął termin wyznaczony przez Komisję w dodatkowej uzasadnionej opinii skierowanej do polskiego rządu, dotyczącej „ustawy kagańcowej” oraz zawieszanej Izby Dyscyplinarnej. Pomimo tego polski rząd nie zaprzestał systemowego naruszania prawa Unii i ignorowania orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości.

---

¹ INFR(2020)2182.

W tym samym czasie znacząco wzrosła aktywność organów państwa, których celem jest wywołanie nieodwracalnych skutków prawnych i trwałe naruszenie unijnych standardów niezależności sądownictwa, zanim Trybunał Sprawiedliwości rozstrzygnie trwającą sprawę C-791/19 i wspomnianą przez nas spodziewaną skargę Komisji.

Pomimo zobowiązania władz Polski do zawieszenia funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej w sprawach dyscyplinarnych sędziów², organ ten – nie będący „sądem” w rozumieniu prawa polskiego i prawa Unii – nadal bezprawnie zawiesza sędziów w czynnościach służbowych i wyraża zgodę na pociągnięcie ich do odpowiedzialności karnej³. Oprócz znanych Państwu przykładów zawieszenia przez Izbę Dyscyplinarną sędziów Pawła Juszczyżyna, Beaty Morawiec i Igora Tuleyi, organ ten planuje w najbliższym czasie kolejne działania. 21 kwietnia 2021 roku Izba Dyscyplinarna ma decydować o zatrzymaniu i użyciu środków przymusu wobec sędziego Igora Tuleyi celem przedstawienia mu zarzutów karnych za treść orzeczenia. Dzień później organ ten zajmować się będzie sprawą uchylecia immunitetu prezesa Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego, sędziego Józefa Iwulskiego – z zamiarem powstrzymania Trybunału Sprawiedliwości od rozpoznania pytań prejudycjalnych skierowanych przez tę izbę.

Jednocześnie, Prokurator Krajowy, w pełni kontrolowany przez Ministra Sprawiedliwości, zwrócił się do Izby Dyscyplinarnej o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej i zawieszenie wielu sędziów Izby Karnej Sądu Najwyższego. W tym gronie znajduje się m.in. sędzia Włodzimierz Wróbel, który w ubiegłym roku uzyskał zdecydowane poparcie w wyborach na Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, jednak Prezydent RP zdecydował się powołać na to stanowisko inną osobę nominowaną do Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym, niezgodnym z prawem składzie.

Na celowniku Prokuratury Krajowej są także inni sędziowie Izby Karnej, w tym jej prezes, sędzia Michał Laskowski oraz była Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego, sędzia Małgorzata Gersdorf. Jak informują media⁴, organy prokuratury zmierzają do postawienia zarzutów sędziom, którzy podjęli decyzje o przekazaniu spraw dyscyplinarnych adwokatów do rozpoznania przez Izbę Karną, a nie przez zawieszoną Izbę Dyscyplinarną. Należy bowiem pamiętać, że Trybunał Sprawiedliwości, zawieszając funkcjonowanie tego organu, zobowiązał także

---

² Postanowienie Trybunału z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska (system dyscyplinarny sędziów), C-791/19 R, EU:C:2020:277.

³ Pomimo, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału środek, który przewiduje możliwość usunięcia sędziego z urzędu należy do kategorii środków dyscyplinarnych (zob. wyroki Trybunału: z dnia 24 czerwca 2019 r., Komisja/Polska (niezależność Sądu Najwyższego), C-619/18, EU:C:2019:531, pkt 77; z dnia 5 listopada 2019 r., Komisja/Polska (niezależność sądów powszechnych), C-192/18, EU:C:2019:924, pkt 144).

⁴ M. Jałoszewski, *Prokuratura Krajowa szykuje nalot na SN. Zarzuty grożą Małgorzacie Gersdorf i sędziom Izby Karnej*, OKO.press, 20 marca 2021, <https://oko.press/prokuratura-krajowa-szykuje-nalot-na-sn-zarzuty-groza-malgorzacie-gersdorf-i-sedziom-izby-karnej/>.

Polskę do powstrzymania się od przekazywania wszystkich spraw do rozpoznania przez skład Izby Dyscyplinarnej, który nie spełnia wymogów niezależności⁵. Tych wymogów nie spełniają wszystkie składy tej izby.

Zarazem w polskim parlamencie trwa proces legislacyjny dotyczący kolejnych zmian w ustawie o Sądzie Najwyższym, które mają istotne znaczenie z punktu widzenia poszanowania niezależności tego sądu⁶. W ciągu 14 dni od opublikowania ustawy w dzienniku urzędowym mają wejść w życie przepisy pozwalające Prezydentowi RP na powierzenie wykonywania obowiązków prezesów izb Sądu Najwyższego wybranym przez siebie osobom – z pominięciem procedur wyborczych w izbach. Jest to rozwiązanie analogiczne do tego, które od 2020 roku dotyczy wyboru Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, na które Komisja słusznie zwróciła uwagę w swoim raporcie na temat praworządności w Polsce z września ubiegłego roku⁷. W ciągu najbliższych dni proces legislacyjny dotyczący tej ustawy ma się zakończyć, co oznacza, że akt ten będzie oczekiwał na podpis prezydenta i publikację w dzienniku urzędowym.

Jednocześnie osoby zasiadające w Izbie Dyscyplinarnej, jak również obecna Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego, powołana na to stanowisko z naruszeniem prawa⁸, konsekwentnie żądają od wspomnianego Prezesa Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego przekazania akt spraw, w których sąd ten skierował do Trybunału Sprawiedliwości kilkanaście pytań dotyczących wykładni prawa Unii w kontekście statusu osób powołanych do Sądu Najwyższego z rażącym naruszeniem prawa na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym składzie⁹. Przypominamy, że w tym gronie jest także obecna Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego.

Co więcej, 28 kwietnia 2021 roku w Trybunale Konstytucyjnym – który także w ocenie samej Komisji jest organem, który utracił przymiot niezależności – rozpoznawane będzie pytanie prawne skierowane do niego przez Izbę Dyscyplinarną następnego dnia po jej zawieszeniu przez Trybunał Sprawiedliwości. Trybunał Konstytucyjny, działając w składzie niezgodnym z prawem, podejmie próbę uznania się za właściwy do badania zgodności z konstytucją przepisów art. 4 ust. 3 TUE i art. 279 TFUE, nakładających na państwo członkowskie obowiązek

---

⁵ W tym wymogów wskazanych w wyroku Trybunału z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (sprawy połączone C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982).

⁶ Zob. ustawę z dnia 25 lutego 2021 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (druk senacki nr 330/X kadencja), <https://www.senat.gov.pl/prace/druki/record,11304.html>.

⁷ Komisja Europejska, *Sprawozdanie na temat praworządności z 2020 r. Rozdział dotyczący sytuacji w zakresie praworządności w Polsce*, (SWD(2020) 320 final), s. 6.

⁸ M. Krajewski, M. Ziółkowski, *Can an Unlawful Judge be the First President of the Supreme Court?*, VerfBlog, 26 maja 2020, <https://verfassungsblog.de/can-an-unlawful-judge-be-the-first-president-of-the-supreme-court/>.

⁹ Sprawy: C-487/19, W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – nominacja); C-508/19, Prokurator Generalny (Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego – nominacja) oraz sprawy połączone od C-491/20 do C-496/20, C-506/20, C-509/20 i C-511/20, Sąd Najwyższy i in.

zastosowania się do środków tymczasowych dotyczących ustroju i funkcjonowania organów władzy sędziowskiej¹⁰.

Przedstawione przez nas okoliczności dotyczą bezpośrednio wspomnianego postępowania naruszeniowego prowadzonego przez Komisję. Dalsze funkcjonowanie Izby Dyscyplinarnej i jej członków oraz innych osób powołanych niezgodnie z prawem do Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym składzie poważnie zagraża niezależności polskiego sądownictwa i spowoduje powstanie nieodwracalnych skutków prawnych, co będzie stanowiło trwałe naruszenie prawa Unii i standardów państwa prawa.

Spodziewana decyzja Izby Dyscyplinarnej dotycząca zatrzymania sędziego Igora Tuleyi może być pierwszym w Unii Europejskiej przypadkiem użycia siły wobec sędziego za treść wydanego przez niego orzeczenia. Możliwość postawienia sędziom zarzutów karnych przy udziale organu, który nie jest „sądem”, pogłębi „efekt mrożący”, jakiego doświadczają sędziowie w Polsce, i bezpośrednio wpłynie na jednolite i skuteczne stosowanie prawa Unii przez polskie sądy. W obliczu spodziewanych sankcji karnych lub dyscyplinarnych, sędziowie nie będą skłonni do stosowania prawa Unii w całości, w tym przepisów zapewniających poszanowanie zasady skutecznej ochrony sądowej.

Równie poważne i nieodwracalne następstwa – będące początkiem końca wzajemnego zaufania w stosunku do Polski – będą miały decyzje Izby Dyscyplinarnej dotyczące uchylecia immunitetów i zawieszenia licznych sędziów Izby Karnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego, w tym ich prezesów. W tej sytuacji obecna Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego, powołana na to stanowisko z naruszeniem prawa, będzie mogła samodzielnie zdecydować o przekazaniu akt trwających spraw do dwóch nowych izb. Spowoduje to bezprzedmiotowość kilkunastu pytań prejudycjalnych kluczowych z punktu widzenia całego porządku prawnego Unii. Jesteśmy bowiem przekonani, że rzeczywistym i głównym celem działań prokuratury wobec tych sędziów jest uniemożliwienie Trybunałowi Sprawiedliwości wypowiedzenia się w przedmiocie skierowanych do niego odesłań prejudycjalnych, jak również powstrzymanie Sądu Najwyższego od stosowania niedawnego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości. Wspomniane ryzyko zwiększy będąca na ukończeniu zmiana przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym, pozwalająca Prezydentowi RP na wyznaczenie osób pełniących obowiązki prezesów izb.

Spodziewanym skutkiem tych zdarzeń będzie zablokowanie jakiegokolwiek możliwości wykorzystania mechanizmów przewidzianych w prawie Unii w celu weryfikacji statusu osób powołanych do Sądu Najwyższego z rażącym naruszeniem zarówno Konstytucji RP, jak i prawa Unii. Pogłębi to znacząco kryzys praworządności w Polsce, którego skutkiem jest brak

---

¹⁰ Sprawa P 7/20.

poszanowania zasady skutecznej ochrony sądowej i wymogów państwa prawa w sprawach rozstrzyganych przed najważniejszym sądem w Polsce.

Jednocześnie dalsze funkcjonowanie pozostałych rozwiązań kwestionowanych przez Komisję w prowadzonych przez nią postępowaniu naruszeniowym narusza prawo Unii. Możliwość stosowania sankcji dyscyplinarnych lub karnych za treść orzeczeń pogłębi omawiany przez nas „efekt mrozący”. Przekazanie do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych – organu, wobec którego formułowane są te same zarzuty, jak w stosunku do Izby Dyscyplinarnej – spraw dotyczących statusu osób powołanych na stanowiska sędziowskie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym składzie, wraz z obowiązkiem pozostawienia takich spraw bez rozpoznania, skutkuje obowiązywaniem w systemie prawnym Polski tysięcy decyzji wydawanych przez organy, które w oczywisty sposób nie spełniają unijnych kryteriów skutecznej ochrony sądowej. Nowe przepisy wymagające od sędziów ujawnienia konkretnych informacji dotyczących ich działalności niezawodowej, w tym członkostwa w stowarzyszeniach sędziowskich, również mają na celu wywołanie „efektu mrozącego” poprzez stygmatyzację sędziów i ograniczenie zdolności do korzystania z przynależnych im praw podstawowych. Wymogi te są nieproporcjonalne i naruszają prawo do poszanowania życia prywatnego, wolność zrzeszania się oraz prawo do ochrony danych osobowych, które gwarantuje Karta Praw Podstawowych i ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych.

Z tych wszystkich powodów, aby uniknąć stosowanej wielokrotnie przez polski rząd praktyki odwlekania rozstrzygnięć, zwracamy się do Państwa z prośbą o jak najszybsze skierowanie skargi do Trybunału Sprawiedliwości i złożenie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych – także przed przedstawieniem uwag przez stronę pozwaną, zgodnie z art. 160 § 7 regulaminu postępowania przed Trybunałem. Tylko w ten sposób możliwe będzie powstrzymanie nieuchronnego zagrożenia dla rządów prawa i dalszego pogłębiania tego kryzysu.

Wobec tego konieczne jest objęcie proponowanym przez nas wnioskiem o zastosowanie środków tymczasowych jak najszerszej kategorii spraw. Prosimy zatem Państwa o rozważenie skierowania wniosku o zobowiązanie Rzeczypospolitej Polskiej, natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie, do:

- 1) zawieszenia stosowania przepisów art. 110 § 1 pkt 1 lit. b) i pkt 2 oraz art. 110 § 2a i 2b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, a także art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – stanowiących podstawę właściwości Izby Dyscyplinarnej w sprawach dotyczących sędziów;
- 2) zawieszenia stosowania przepisów art. 42a § 1 i 2 oraz art. 107 § 1 pkt 2–3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, a także art. 29 § 2 i 3 oraz art. 72 § 1 pkt 2–3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – przewidujących zakaz

oceny przez sądy umocowania innych sędziów lub sądów do orzekania, jak również odpowiedzialność dyscyplinarną sędziów za podjęcie takiej oceny;

- 3) podjęcia wszelkich niezbędnych środków, aby trwające i niezakończone postępowania dyscyplinarne i karne wobec sędziów, jak również poprzedzające je postępowania wyjaśniające, dotyczące zarówno naruszenia art. 107 § 1 pkt 2–3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych lub art. 72 § 1 pkt 2–3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, jak i związane z treścią orzeczeń – prowadzone przed właściwymi organami lub sądami – zostały zawieszono;
- 4) powstrzymania się zarówno od przekazywania do rozpoznania, jak i rozpoznawania spraw przez osoby powołane do Sądu Najwyższego – w tym do Izby Dyscyplinarnej oraz Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych – na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw;
- 5) podjęcia wszelkich niezbędnych środków, aby sędziowie, wobec których Izba Dyscyplinarna wydała zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub zatrzymanie, mieli możliwość zbadania zasadności tych decyzji przez składy Sądu Najwyższego złożone z sędziów innych niż osoby, o których mowa w pkt 4, oraz w postępowaniach spełniających wymogi skutecznej ochrony sądowej;
- 6) podjęcia wszelkich niezbędnych środków, aby informacje zawarte w oświadczeniach, o których mowa w art. 88a § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, składanych przez sędziów, nie były udostępniane publicznie;
- 7) powiadomienia Komisji, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia Trybunału Sprawiedliwości zarządzającego wnioskowane środki tymczasowe – a następnie powiadamiania w regularnych odstępach jednego miesiąca – o wszelkich środkach, które przyjęto w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.

Z oczywistych powodów nie mamy dostępu do dokumentów z postępowania prowadzonego przez Komisję. Niemniej jesteśmy przekonani, że będzie to jedna z najważniejszych spraw wniesionych do Trybunału Sprawiedliwości w historii Unii Europejskiej. Mając świadomość długoletniej polityki Komisji – zgodnie z którą kieruje ona na drogę sądową jedynie takie sprawy, w których jest pewna wygranej – wiemy także, że w swoim niedawnym orzecznictwie Trybunał Sprawiedliwości objął zakresem zastosowania art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE niezwykle szeroką paletę rozwiązań i praktyk stosowanych w państwach członkowskich, które mogą zagrozić realizacji zasady skutecznej ochrony sądowej i rządów prawa. Zamiast, jak zwykle, oczekiwać na reakcję Trybunału Sprawiedliwości, Komisja powinna wypełniać swoją rolę strażnika traktatów i przestać działać z opóźnieniem oraz wreszcie zmierzyć się z realiami,

z których wynika, że Polska jest państwem, w którym od 2015 r. doszło do najdalej idących naruszeń demokracji i rządów prawa na świecie¹¹.

Zaproponowana przez nas treść wniosku o zarządzenie środków tymczasowych powinna uwzględniać te realia, jak i ich wpływ na funkcjonowanie unijnego porządku prawnego. Jesteśmy przekonani, że służby prawne Komisji są świadome powagi sytuacji w Polsce i będą w stanie przygotować adekwatną odpowiedź. W każdym razie pozostajemy do Państwa dyspozycji jeśli chodzi o szczegółowe uzasadnienie każdego z jego punktów. Ponownie prosimy Państwa o natychmiastowe i konkretne działania.

Stawką w tej sprawie jest niezależność całego polskiego sądownictwa. Dalsze oświadczenia, próby dialogu czy raporty nie ograniczą, a tym bardziej nie rozwiążą kryzysu rządów prawa w Polsce. Tak naprawdę nie mamy już jednak do czynienia z kryzysem, a z kompletnym rozkładem praworządności – co z kolei zagraża podstawom porządku prawnego UE.

Z poważaniem,

Komitet Obrony Sprawiedliwości KOS:

Amnesty International

Archiwum Osiatyńskiego

Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Instytut Prawa i Społeczeństwa INPRIS

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych

Stałe Prezydium Forum Współpracy Sędziów

Stowarzyszenie im. Prof. Zbigniewa Hołdy

Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”

Stowarzyszenie Sędziów „THEMIS”

Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”

Wolne Sądy

---

¹¹ V-Dem Institute, *Autocratization Turns Viral. Democracy Report 2021*, March 2021, <https://www.v-dem.net/files/25/DR%202021.pdf>, p. 19.

oraz

Krakowski Instytut Prawa Karnego

Stowarzyszenie Adwokackie „Defensor Iuris”

Dr Vigilencia Abazi, Uniwersytet w Maastricht

Prof. Joana Covelo de Abreu, Uniwersytet Minho

Prof. Alberto Alemanno, HEC Paris

Prof. Matej Avbelj, New University

Prof. Aslı Ü. Bâli, UCLA School of Law

Prof. Petra Bárd, Uniwersytet Loránda Eötvösa, Uniwersytet Środkowoeuropejski

Prof. Samo Bardutzky, Uniwersytet w Ljubljanie

Prof. Gavin Barrett, University College Dublin

Dr Uladzislau Belavusau, T.M.C. Asser Institute

Prof. Paul Blokker, Uniwersytet Boloński

Prof. Bojan Bugaric, University of Sheffield

Prof. Antoine Buyse, Uniwersytet w Utrechcie

Dr Matthieu Burnay, Queen Mary University of London

Prof. Başak Çalı, Hertie School, Berlin

Prof. Ramona Coman, Wolny Uniwersytet Brukselski

Dr John Cotter, Keele University

Dr Kati Cseres, Uniwersytet Amsterdamski

Dr Eglé Dagilyté, Anglia Ruskin University

Dr Tom Gerald Daly, Melbourne School of Government

Prof. Giacomo Di Federico, Uniwersytet Boloński

Prof. Peter Van Elsuwege, Uniwersytet Gandawski

Dr Cassandra Emmons, Harvard University

Prof. Iris Goldner Lang, Uniwersytet w Zagrzebiu

Dr Barbara Grabowska-Moroz, Uniwersytet w Groningen

Dr Joelle Grogan, Middlesex University, Londyn

Prof. Xavier Groussot, Uniwersytet w Lund

Prof. Michaela Hailbronner, Uniwersytet w Gießen

Prof. Gabor Halmai, Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji

Dr Daniel Hegedüs, The German Marshall Fund of the United States

Prof. Christophe Hillion, Uniwersytet w Oslo

Prof. Hristo Hristev, Uniwersytet Sofijski

Prof. R Daniel Kelemen, Uniwersytet Rutgersa

Prof. Jeff King, University College London

Prof. Dimitry Kochenov, CEU Democracy Institute

Dr Constantinos Kombos, Uniwersytet Cypryjski

Prof. Tomasz Tadeusz Koncewicz, Uniwersytet Gdański

Dr Kriszta Kovács, WZB Berlin Social Science Center

Jaka Kukavica, Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji

Dr Dilek Kurban, Hertie School, Berlin

Prof. Rui Lanceliro, Uniwersytet Lizboński

Prof. Rick Lawson, Uniwersytet w Lejdzie

Prof. Ronan McCrea, University College London

Prof. Christoph Möllers, Uniwersytet Humboldtów w Berlinie

Prof. John Morijn, Uniwersytet w Groningen

Prof. Jan-Werner Müller, Princeton University

Prof. Tommaso Pavone, Uniwersytet w Oslo

Prof. Laurent Pech, Middlesex University, Londyn

Prof. Vlad Perju, Boston College Law School

Prof. Thomas Perroud, Panthéon-Assas University (Paris II)

Prof. Roman Petrov, Uniwersytet Narodowy „Akademia Kijowsko-Mohylańska”

Prof. Sébastien Platon, Uniwersytet w Bordeaux

Prof. Jiří Přibáň, Cardiff University

Prof. Daniel Sarmiento, Uniwersytet Complutense w Madrycie

Julian Scholtes, Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji

Prof. Wojciech Sadurski, University of Sydney, Uniwersytet Warszawski

Prof. Kim Lane Scheppele, Princeton University

Prof. Alessandra Silveira, Uniwersytet Minho

Dr Rui Tavares, Uniwersytet Nowojorski

Dr Radosveta Vassileva, University College London

Prof. Marlene Wind, Uniwersytet Kopenhaski

Prof. Jan Wouters, KU Leuven

Prof. Mirosław Wyrzykowski, Uniwersytet Warszawski

Prof. Lorenzo Zucca, King's College London